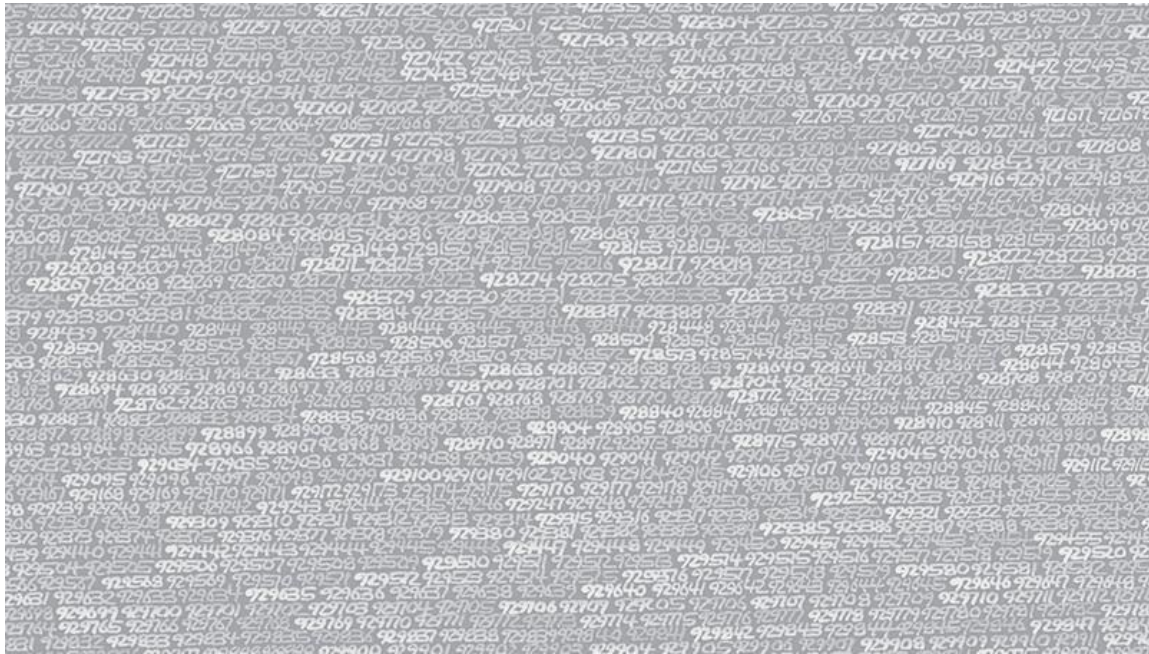

CONCEPTUALIZĂRI ALE
TIMPULUI ÎN PRACTICA
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE.
DIALOGURI
INTERDISCIPLINARE

Conferință organizată în cadrul Universității din București

13-14 Mai 2021

Programul evenimentului

Roman Opalka, 1965 / 1 – ∞

APEL LA CONTRIBUȚII

Preocupările pentru studiul regularităților de producere a fenomenelor din natură și societate au făcut ca timpul să devină una dintre puținele teme care au generat dezbateri conceptuale, reflecții filosofice și inovații metodologice depășind granițele disciplinare ale științelor. Timpul a inspirat totodată curente de gândire și cercetări exemplare în sfera unor domenii variate. Fiind abordat ca realitate naturală, psihologică și socială, timpul a prins contur prin intermediul diferitelor forme de materializare (Birth 2012), instituționalizare (Pronovost 1989) și standardizare (Zerubavel 1982). Timpul este totodată o experiență internalizată ce organizează și este organizată prin practicile vieții cotidiene (Flaherty 2003) și prin procesele cognitive de formare a concepției despre sine (Zimbardo and Boyd 1999). Realitatea timpului a fost modelată prin eforturi științifice (Hawking 1988), imperative economice (Adam 1990; Urry 1994) și dezvoltări tehnologice (Wajcman 2015; Hassan 2003). Ilustrativă în determinarea importanței problematicii timpului este cartografierea perspectivelor conceptuale realizată de Solomon Marcus:

„Pentru matematician timpul este un parametru reprezentat pe axa numerelor reale, pentru fizician el a devenit o proprietate a materiei, pentru biolog el evocă numeroasele procese periodice care au loc în organismele vii, pentru psiholog este interesant în primul rând timpul subiectiv, de percepție și trăire a unor evenimente, lingvistul studiază modul în care sunt gramaticalizate, în unele limbi, diferite categorii temporale, informaticianul se interesează de timpul de calcul al algoritmilor pe care-i construiește, economistul urmărește timpul încorporat în diferite mărfuri, [...] sociologul este preocupat de bugetul de timp al diferitelor categorii sociale, în literatură și artă apar diferite manipulări ale timpului narativ sau dramatic, iar artele vizuale urmăresc procedeele de spațializare a perspectivelor temporale. Mai e un timp al marilor grupuri sociale, al popoarelor, al marilor mituri și al istoriei.” (Marcus 1985, 9)

Pornind de la aceste rațiuni, conferința reprezintă o invitație adresată tuturor persoanelor interesate de a se reuni în jurul unor dezbateri ce abordează tema timpului în diversitatea și multidimensionalitatea sa. Contribuțiile prezentate în cadrul evenimentului se pot alinia în mod special, dar nu exclusiv, următoarelor direcții de studiu și întrebări de cercetare:

Natura ontologică și epistemologică a timpului: Cum apare timpul ca realitate în diferite arii disciplinare? Care sunt paradigmele și orientările metodologice pe baza cărora se fundamentează o cunoaștere a timpului ca obiect de cercetare? Este timpul o realitate obiectivă existentă independent de observațiile facilitate prin intermediul unor instrumente specifice, sau o iluzie imaginată prin mecanisme sociale și produsă prin acțiuni colective? Cum se formează o conștiință a timpului și cum este aceasta relaționată cu modurile de înțelegere a sinelui? În fond, cum poate fi cunoscută realitatea timpului? Ce rol au obiectele materiale, tehnologiile și instrumentele de măsurare în conturarea unei mod de a cunoaște timpul? Cum este posibilă realitatea timpului și care sunt condițiile necesare pentru ca timpul să se dezvăluie ca principiu ordonator și coordonator al lumilor materiale, fizice, biologice, istorice și sociale?

Variații istorice și culturale în construirea ordinii temporale: Care sunt semnificațiile și reprezentările atribuite timpului de-a lungul perioadelor istorice? Cum acestea s-au modificat prin trecerea de la societățile tradiționale la cele moderne, și de la cele moderne la cele postmoderne? Cum putem cunoaște cultura timpului caracteristică societăților trecute prin intermediul izvoarelor istorice și al documentelor de arhivă? Care este experiența timpului în cadrul unor comunități și cum aceasta este creată și recreată prin interacțiuni sociale? În ce fel tehnologiile prezente într-o anumită societate structurează modul de a percepe și gândi timpul? În ce fel realitatea timpului este creată și recreată prin funcționarea instituțiilor sociale, economice, politice, religioase, etc.? Cum modificările produse în cadrul acestor instituții au reflectat și s-au reflectat în transformările aduse culturii timpului?

Timpul în repertoriile discursive și în structurile lingvistice: În ce fel limbajul utilizat în viața cotidiană modelează structurile cognitive formate în relație cu realitatea timpului? Ce termeni și noțiuni specifice contribuie la definirea inteligibilității temporale a lumii? Care sunt metaforele utilizate în înțelegerea timpului și cum sunt acesta integrate în spațiul social pentru a modela structurile de relevanță utilizate în interpretarea lumii? În ce fel structurile lingvistice joacă un rol reprezentational sau performativ în relație cu realitatea timpului? Care este retorica timpului: cum sunt integrate structurile lingvistice în legitimarea unor discursuri sau meta-narațiuni? Cum este

timpul prezent în literatură, pictură, muzică, teatru sau în alte forme artistice? În ce sens se poate vorbi despre o estetică a timpului?

Realitatea timpului în management, administrație și politici publice: Ce fel de cuantificări ale timpului sunt integrate în structurile decizionale și cum sunt acestea utilizate în planificarea strategică și în managementul operațional? Ce fel de concepții temporale sunt vehiculate prin intermediul aparatului guvernamental existent la mai multe niveluri? În ce fel realitatea timpului transpare în normele juridice utilizate pentru a reglementa acțiuni individuale și colective? Ce regimuri de putere sunt conturate prin intermediul mecanismelor de producere a unei ordini temporale?

Fiind situat pe un continuum între abordările analitice și observațiile pragmatice, studiul timpului poate constitui un fundament în susținerea unor dialoguri interdisciplinare nuanțate, prin conturarea unui program de cercetare care să fructifice experiența diversificată și constructivă, acumulată de cercetători cu preocupări de cunoaștere aparent divergente.

Rolul demersurilor interdisciplinare ce propun o asumare a timpului ca obiect epistemic nu este atât acela de a crea un sistem de teoretizare universală a realității cu un caracter integrator sau sintetic, ci mai ales de a contribui la formarea unei culturi participative și deschise în practica producerii de cunoaștere (Matei and Preda 2019). Astfel, dialogurile interdisciplinare pot reprezenta un prilej de a pune sub semnul întrebării granițele între diferite ramuri științifice, granițe ce au fost constituite adesea arbitrar prin intermediul instrumentarului și tehnicilor de lucru folosite independent în observarea realității. Este de așteptat ca o intensificare a schimbului de informații între membrii diferitelor comunități și ramuri științifice să permită, pe termen scurt, familiarizarea cercetătorilor cu perspective care ar putea contribui la o înțelegere mai profundă a propriei teme de cercetare. Pe termen lung, colaborarea va putea deschide noi orizonturi de cunoaștere și experimentare a lumii valorificând caracterul (auto)reflexiv, (per)formativ și generativ al învățării emergente interacțiunilor intra- și inter- instituționale.

Referințe:

Adam, Barbara. 1990. *Time and Social Theory*. Oxford: Polity Press.

Birth, Kevin. 2012. *Objects of Time. How Things Shape Temporality*. New York: Palgrave Macmillan.

Flaherty, Michael. 2003. "Time Work: Customizing Temporal Experience." *Social Psychology Quarterly* 66 (1): 17–33.

Hassan, Robert. 2003. "Network Time and the New Knowledge Epoch." *Time & Society* 12 (2–3): 225–241.

Hawking, Stephen. 1988. *A Brief History of Time: From Big Bang to Black Holes*. New York: Bantam Dell Publishing Group.

Marcus, Solomon. 1985. *Timpul*. București: Albatros.

Matei, Ștefania, & Marian Preda. 2019. "When Social Knowledge Turns Mathematical - The Role of Formalisation in the Sociology of Time." *Time & Society* 28 (1): 247–72.

Pronovost, Gilles. 1989. "The Diversity of Social Time: The Role of Institutions." *Current Sociology* 37 (3): 37–62.

Urry, John. 1994. "Time, Leisure and Social Identity." *Time & Society* 3 (2): 131–49.

Wajcman, Judy. 2015. *Pressed for Time: The Acceleration of Life in Digital Capitalism*. Chicago: The University of Chicago Press.

Zerubavel, Eviatar. 1982. "The Standardization of Time: A Sociohistorical Perspective." *American Journal of Sociology* 88 (1): 1–23.

Zimbardo, Philip, & John Boyd. 1999. "Putting Time in Perspective: A Valid, Reliable Individual-Differences Metric." *Journal of Personality and Social Psychology* 77: 1271–88.

Program

	Joi, 13 mai 2021	Vineri, 14 mai 2021
09.00 – 09.20	SESIUNEA 1. NATURA ONTOLOGICĂ ȘI EPISTEMOLOGICĂ A TIMPULUI	SESIUNEA 6. REALITATEA TIMPULUI REFLECTATĂ ÎN NOILE TEHNOLOGII ȘI MEDII DE COMUNICARE
09.20 – 09.40		
09.40 – 10.00		
10.00 – 10.20		
10.20 – 10.40		
10.40 – 11.00	<i>Pauză</i>	
11.00 – 11.20	SESIUNEA 2. ABORDĂRI ALE ORDINII TEMPORALE ÎN CONTEXTE INSTITUȚIONALIZATE ȘI OBIECTIVIZATE	SESIUNEA 7. MULTIPLELE TEMPORALITĂȚI ALE PANDEMIEI: PROVOCĂRI PENTRU CONCEPTUALIZAREA VIITORULUI
11.20 – 11.40		
11.40 – 12.00		
12.00 – 12.20		
12.20 – 12.40		
12.40 – 13.00	<i>Pauză</i>	<i>Pauză</i>
13.00 – 13.20		
13.20 – 13.40		
13.40 – 13.00		
14.00 – 14.20		
14.20 – 14.40		
14.40 – 15.00		
15.00 – 15.20		
15.20 – 15.40	SESIUNEA 4. PROCESE DE CONSTITUIRE RECIPROCĂ A TEMPORALITĂȚII ȘI SPAȚIALITĂȚII	SESIUNEA 9. MANIFESTĂRI ALE TIMPULUI ÎN PRACTICILE CURENTE: CONSTRUCTE NARATIVE ȘI REȚELE SOCIALE
15.40 – 16.00		
16.00 – 16.20		
16.20 – 16.40	<i>Pauză</i>	
16.40 – 17.00		
17.00 – 17.20	SESIUNEA 5. TIMPUL ÎN REPERTORIILE DISCURSIVE	Participarea la eveniment se poate realiza completând formularul alăturat: https://dialoguri-interdisciplinare2021.questionpro.com
17.20 – 17.40		
17.40 – 18.00		
18.00 – 18.20		
18.20 – 18.40		
18.40 – 19.00		

SESIUNEA 1. NATURA ONTOLOGICĂ ȘI EPISTEMOLOGICĂ A TIMPULUI

Joi, 13 mai 2021, 09.00-10.40

- 09.00-09.20 **Deschideri interdisciplinare în abordarea realității timpului. Cuvânt introductiv**
Marian Preda & Ștefania Matei (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)
- 09.20-09.40 **Probleme și concepții actuale în metafizica timpului**
Mircea Dumitru (Facultatea de Filosofie, Universitatea din București)
- 09.40-10.00 **Timp și spațiu. Leibniz versus Newton**
Sorin Costreie (Facultatea de Filosofie, Universitatea din București)
- 10.00-10.20 **O redefinire a conceptului de timp prin raportare la „Originea speciilor” și în contextul biologiei evoluționiste contemporane**
Virgil-Alexandru Iordache (Facultatea de Biologie, Universitatea din București)
- 10.20-10.40 **Modernitatea în estul Europei - târzie, întârziată ori tardivă? Despre colonizarea reprezentărilor temporalității în spațiul est-european**
Bogdan Ștefănescu (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)

SESIUNEA 2. ABORDĂRI ALE ORDINII TEMPORALE ÎN CONTEXTE INSTITUȚIONALIZATE ȘI OBIECTIVIZATE

Joi, 13 mai 2021, 11.00-12.40

11.00-11.20 **Timpul în educație: alocările formale, învățarea individuală și factorii de influență**

Lucian Ciolan (Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București)

11.20-11.40 **Considerații privind continuitatea și discontinuitatea legislativă. Timp obiectiv și subiectiv**

Ionuț Nefliu (Facultatea de Drept, Universitatea din București)

11.40-12.00 **Capitalul de timp, un construct analitic în științele sociale. Repere teoretice, conceptuale și aplicative**

Marian Preda & Ștefania Matei (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

12.00-12.20 **Timpul și cuvintele**

Liviu Dinu (Facultatea de Matematică și Informatică, Universitatea din București)

12.20-12.40 **Timpul ca argument. Munca temporală în justificarea utilizării aplicației Tinder**

Maria Stoicescu (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

SESIUNEA 3. CULTURA TIMPULUI: ÎNȚELESURI SUBIECTIVE, REPREZENTĂRI COLECTIVE ȘI SEMNIIFICAȚII SOCIALE

Joi, 13 mai 2021, 14.00-15.20

- 14.00-14.20 **Cultura timpului din perspectiva etnotipului rromano**
Delia Grigore (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)
- 14.20-14.40 **Timpul nopții în societatea românească tradițională (sec. XVIII-XX): percepții, reprezentări, utilizări**
Alexandru Ofrim (Facultatea de Litere, Universitatea din București)
- 14.40-15.00 **Semnificațiile și reprezentările timpului în revistele pentru copii comuniste**
Ana Enescu (Facultatea de Litere, Universitatea din București)
- 15.00-15.20 **Percepția asupra ideii de electrificare în România**
Valentin Maier (Muzeul Universității din București)

SESIUNEA 4. PROCESE DE CONSTITUIRE RECIPORCĂ A TEMPORALITĂȚII ȘI SPAȚIALITĂȚII

Joi, 13 mai 2021, 15.20-16.20

15.20-15.40 Timpul în cercetarea infrastructurilor verzi-albastre urbane

Cristian Iojă, Mihai-Răzvan Niță, Alexandru-Athanasios Gavriliadis & Gabriela Osaci-Costache (Facultatea de Geografie, Universitatea din București)

15.40-16.00 Casa mică („tiny house”), un instrument de dilatare temporală

Cătălin Berescu (Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română)

16.00-16.20 Cărțile poștale – instrument util în cercetarea geografică a evoluției spațio - temporale a elementelor de patrimoniu cultural

Florentina-Cristina Merciu (Facultatea de Geografie, Universitatea din București)

SESIUNEA 5. TIMPUL ÎN REPERTORIILE DISCURSIVE

Joi, 13 mai 2021, 17.00-19.00

- 17.00-17.20 **Omul care dispare-n timp: Alexandru Monciu Sudinski**
Eugen Istodor (Facultatea de Litere, Universitatea din București)
- 17.20-17.40 **Conceptualizarea timpului în structuri metaforice cotidiene: o analiză a discursului**
Maria Boghiu (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)
- 17.40-18.00 **Timpul secvențial în budhismul Mahāyāna**
Ovidiu Nedu (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)
- 18.00-18.20 **Timp mitologic, creștin și istoric în „La Queste del Saint Graal”**
Monica Ruset Oanca (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)
- 18.20-18.40 **Diferite ipostaze ale timpului în romanul „Vechiul oraș imperial” de Yasunari Kawabata**
Anca Focșeneanu (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)
- 18.40-19.00 **Timp negativ. Anamorfoza nemuririi în „Finnegans Wake” de James Joyce**
Alexandra Crăciun (Facultatea de Litere, Universitatea din București)

SESIUNEA 6. REALITATEA TIMPULUI REFLECTATĂ ÎN NOILE TEHNOLOGII ȘI MEDII DE COMUNICARE

Vineri, 14 mai 2021, 09.00-10.20

09.00-09.20 **(Post)fenomenologie și tehnologii de streaming: Twitch.tv și dimensiunea sa temporală de codificare**

Dragoș Obreja (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

09.20-09.40 **Realitatea timpului în procesul de inovare tehnologică**

Denis Iorga (Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, Universitatea din București)

09.40-10.00 **Multitemporalitatea cinematografică**

Mihaela Chapelan (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Universitatea din București)

10.00-10.20 **Efectul de prezență al obiectului cultural. Jean-Luc Nancy și Giorgio Agamben**

Laura Mesina (Școala Doctorală „Spațiu, Imagine, Text, Teritoriu” - Centrul de Excelență în Studiul Imaginii, Universitatea din București)

SESIUNEA 7. MULTIPLELE TEMPORALITĂȚI ALE PANDEMIEI: PROVOCĂRI PENTRU CONCEPTUALIZAREA VIITORULUI

Vineri, 14 mai 2021, 10.40-12.40

- 10.40-11.00 **Temporalități încrucișate: pandemia COVID-19 și schimbarea climatică**
Alexandra Ciocănel (Centrul de Studii Avansate în domeniul Organizațiilor și Rețelelor Complexe, Universitatea din București & Universitatea din Manchester), Mihai Dima (Facultatea de Fizică, Universitatea din București) & Cosima Rughiniș (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)
- 11.00-11.20 **Cronopolitica și producerea ordinii temporale: un studiu comparativ al strategiilor de vaccinare și de adaptare la schimbările climatice**
Simona Vulpe (Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, Universitatea din București)
- 11.20-11.40 **Timpul sacru, timpul profan și timpul pandemic – o analiză calitativă a controverselor privind organizarea sărbătorilor religioase în timpul pandemiei COVID-19**
Monica Georgescu (Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, Universitatea din București)
- 11.40-12.00 **Temporalitățile alternative ale pandemiei: munca temporală din controversa publică privind riscurile vaccinării anti-COVID19**
Sorina Vasile (Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, Universitatea din București)

12.00-12.20 **Traectorii (post)pandemice: munca temporală și construirea viitorului în presa Anglo-Americană**

Ana Borlescu (Centrul de Studii Avansate în domeniul Organizațiilor și Rețelelor Complexe, Universitatea din București)

12.20-12.40 **Practici temporale ale contestării expertizei: o analiză a controverselor privind viitorul pandemiei COVID-19**

Cosima Rughiniș (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București), Simona Vulpe (Școala Interdisciplinară de Studii Doctorale, Universitatea din București) & Michael Flaherty (Colegiul Eckerd)

SESIUNEA 8. REFLEXIVITATE ȘI SUBIECTIVITATE ÎN DEFINIREA EXPERIENȚELOR TEMPORALE

Vineri, 14 mai 2021, 14.00-15.20

14.00-14.20 **Construcția socială și digitală a timpului în perioada stării de urgență, conform lucrării „Student în timp de pandemie – 50 de povești despre viață în izolare socială”**

Victoria Bebereche (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

14.20-14.40 **Transformări sociale ale ordinii temporale în contextul educației online**

Alexandra Hosszu (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

14.40-15.00 **Reflecție personală asupra timpului din experiența activității de cercetare doctorală**

Ana-Maria Mustățea (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

15.00-15.20 **Timpul pentru un lingvist care privește în oameni și spre stele**

Andreea Soare (Facultatea de Litere, Universitatea din București)

SESIUNEA 9. MANIFESTĂRI ALE TIMPULUI ÎN PRACTICILE CURENTE: CONSTRUCTE NARATIVE ȘI REȚELE SOCIALE

Vineri, 14 mai 2021, 15.20-16.20

15.20-15.40 **Timp global și sincronizare tematică în analiza rețelelor sociale**

Iulian Oană (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

15.40-16.00 **Managementul timpului în anunțurile de angajare: între strategii și practici**

Mara Stan (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)

16.00-16.20 **Timp liber și mobilitate imaginativă. România prin ochii turiștilor străini. Analiză a vlogurilor de călătorie**

Ramona Ion (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București)